

TAMMI



**SAARA
KESÄVUORI
KUNINGAS**

Saara Kesävuoren romaanit

Kuningas, 2014

Tarkasti vartioitu, 2013

Saarroksissa, 2012

Äidin rakkaus, 2011

Tarvitse minua, 2010

Hyvä isä, 2008

SAARA
KESÄVUORI
KUNINGAS

KUSTANNUSOSAKEYHTIÖ TAMMI · HELSINKI

Kiitokset

Suomen Kulttuurirahasto

Kustannuspäällikkö Hannu Harju

Kustannustoimittaja Päivi Koivisto

Kiitokset myös Suomen Majakkaseuralle antoisista retkistä ja Aleksii Sarkkiselle crossfit-vinkeistä. Tuire Suihkoselle lämpimät kiitokset Amorphis-yhtyeen Tuonela-sanoituksen käännöksestä ja kaikesta muustakin.

Sivujen 270 ja 271 Shakespeare-sitaatit ovat Paavo Cajanderin käännöksestä.

© Saara Kesävuori ja Kustannusosakeyhtiö Tammi, 2014

ISBN 978-951-31-7647-1

Painettu EU:ssa

Prologi

Myyjä oli saanut paremman tarjouksen, Mikko Lyytinen ajatteli kadulla kävellessään. Ei ollut muuta selitystä. Hän oli tarjonnut vuoden 1967 Elvis-taskukalenterista neljäkymmentä euroa. Paljon. Joku toinen oli tarjonnut vielä enemmän, neljäkymmentäviisi tai viisikymmentä euroa, eikä myyjä ollut vaivautunut purkamaan aikaisemmin tekemäänsä sopimusta. Sellaista sattui. Ei hän ollut pettynyt. Hän oli istunut tunnin baarissa odottamassa, juonut siideriä ja kaksi lasillista giniä, rentoutunut ja katsellut häikäisevän kaunista naista. Oli melkein heinäkuun puoliväli, hän oli kesälomalla. Taskukalenteri oli pikkuasia, jonka hän unohtaisi viimeistään esiintymislavalla Tallinnassa. Seuraavan vuorokauden ajan hän keskittyisi vain Suspicious Minds -kappaleen tulkintaan. Leikkisästi ja rennosti, flirttaileva pilke silmissä. Hän oli harjoitellut kokovartalopeilin edessä, hän osasi. When honey you know, I've never lied to you. Mmm, yeah, yeah.

Great!

Tallinnan osakilpailun voittaja pääsisi joulukuussa The World's Best Elvis Impersonator -kisan loppukilpailuun Memphis Tennesseen. Kaikki eri maissa järjestettävien osakilpailujen voittajat viettäisivät kokonaisen päivän Gracelandissa. Hän näkisi alkupe räisen Spanish Flower -esiintymisasun ja vaaleanpunaisen Cadillacin ja ne kaikki kulta- ja platinalevyt.

Elviksen kotikaupunki ja koti. Legendan syntymäpaikka. Pelkkä ajatus sinne pääsemisestä sai Lyytisen hypähtämään mielihyväs-tä. Hän kopsautti valkoisten nahkakengiensä korot yhteen.

Ji-haa!

Mikäs nyt oli?

Hän pyyhkäisi niskaansa, johon oli yhtäkkiä valahtanut hikeä. Sitä itse asiassa tipahteli hänen kulmakarvoistaankin. Helle taisi

tehdä hänelle kepposia. Olisi pitänyt syödä enemmän suolaista ja olla vessakäynnin jälkeen juomatta se toinen gini. Tarkemmin ajatellen hän ei ainoastaan hikoillut, vaan hänellä oli myös omittuisen heikko olo. Yhtäkkinen krapula. Ei voinut olla. Ei hän niin paljon ollut juonut. Toivottavasti hän ei ollut sairastumassa vatsatautiin. Hän hieroi kämmensyrjillään hikeä silmäkulmistaan. Häntä heikotti. Oliko lähistöllä penkkiä? Ei ollut. Risteileviä katuja, autoja, nopeasti käveleviä ihmisiä, vaatekauppoja, puistonläntti. Ei kioskiakaan.

Mitäs hän nyt tekisi? Oksentaisi kadulle. No ei sitä, ei varsinkaan sitä.

Hän tarvitsi nenäliinoja ja pullollisen kylmää vettä. Mitä hän oli syönyt päivän aikana? Junassa kupillisen kahvia ja sämpylän. Rautatieasemalla oluen. Lounaaksi pastaa ja simpukkakastiketta. Pilaantuneita simpukoita? Baarissa suolakurkkuja. Mahatautibakteeri voi olla missä tahansa, näin kuumassa säässä ruoat pilaantuivat nopeasti.

Vettä, hän mumisi itsekseen. Häntä janotti. Hänen oli pakko nojata keltaisen tiilitalon seinään, mutta silti hän ei pysynyt pystyssä vaan vajosi istualleen asvaltille. Hotelliin ei ollut kuin parisataa metriä. Hän yritti kivuta ylös, mutta hänen jalkansa olivat muuttuneet yhtä painaviksi kuin hänen päänsä, joka nuokkui, vaikka hän pinnisteli saadakseen niskansa suoristumaan. Hän keskitti katseensa horisontissa lepattavaan pilveen ja muisti taas naisen, joka oli istunut baarissa oven lähellä. Upeat sääret. Nutturalle kääraistyt ruskeat hiukset, epämääräisellä tavalla tutut kasvot. Ehkä nainen muistutti jotakin 60-luvun elokuvatähteä. Helkkarin kaunis nainen, jonka viipyilevä hymy rohkaisi häntä nousemaan ylös, jatkamaan matkaa.

Pakko päästä hotelliin. Juotavaa. Vuorokausi aikaa tulla kuntoon.

Kilpailu.

Hän ehtisi parantua yöllä ja huomisella laivamatkalla. Yö ja aamupäivä lepoa. Onneksi hän oli maksanut yhden hengen hy-

tistä vaikka hän olikin lähdössä aamulaivalla. Hytissä hän saisi olla rauhassa.

Hän yökkäsi. Meri hänen edessään näytti sumuiselta. Miksi hän oli meren rannassa, ei hänen pitänyt olla lähelläkään merta. Jalkakäytävällä kävelevien ihmisten ääriiviivat olivat epämääräisen aaltoilevia, kuin hidastetussa elokuvassa.

Hän sulki silmänsä ja keskittyi. Ylös nyt. Nouse ylös. Ehkä joku ohikulkijoista voisi auttaa häntä. Ei hän ollut pummi eikä humalassa. Hänellä oli jokin kohta. Sairaushoito. Hän tarvitsi apua. Helvetti, että häntä janotti. Hän mutusteli kuivaa suutaan, avasi silmänsä ja näki naisen, joka oli istunut baarissa. Nainen todella seisoi hänen edessään.

Nainen hymyili ja ojensi hänelle valkoisen hansikkaan verhoaman kätensä. Memphis Tennessee kutsui häntä. Hän tarttui käteen ja seurasi naista, joka kuljetti häntä kohti avointa auton ovea. ”Vettä”, hän sanoi. ”Kiitos.”



1.

Oven avasi nainen, joka näytti juuri sellaiselta kuin Olli Holma oli kesälomien autoittaman Helsingin keskustan läpi kulkiessaan kuvitellutkin vuonna 1928 perustetun asianajotoimiston sihteerin näyttävän. ”Tervetuloa”, nainen sanoi ja esittäytyi Krista Pohjolaksi jo ennen kuin Holma oli vetänyt kerrostalon porraskäytävään vievän oven kiinni takanaan. ”Olli Holma”, Holma sanoi kätensä ojentaessaan. ”Laura Holman poika”, hän lisäsi viileää ja jäntevää kättä kevyesti puristaessaan, vaikka tietysti sihteeri oli jo perillä hänen nimestään ja hänen käyntinsä syystä.

Jo porraskäytävä oli tehnyt Holmaan vaikutuksen, jota Laki-asiaintuimisto Salovaaran oven kuparista taottu ja raskaan koukeroinen nimikyltti oli vain vahvistanut. Vaikutelma täydentyi pienessä mutta peileillä avaran tuntuiseksi tehdyssä aulassa, jonka katossa säihkyi kristallikruunu. Mutta yritys olikin Bulevardilla.

Krista Pohjolan vaaleansininen jakkupuku kullankärsäisine nappineen näytti Diorilta. Adan ansiosta Holma tunnisti Diorin ja Versacen. Ada oli opettanut hänelle tyyliä, mutta hän oli ollut vastaanottavainen oppilas vain yhdellä osa-alueella. Kaunis ja kiihkeä Ada, ihana teatteridiiva, joka oli osannut poseerata nuoren ja komennuksilla pitkästyneen sotilastarkkailija Holman pään pyörryksiin. Adan häpeilemättömän ilkkurisuuden nostattama hymy huulillaan Holma käveli Kristan opastamana aulasta vitriini-kaappien ja lasiovilla varustettujen kirjahyllyjen ohi huoneeseen, jossa oli valtava puinen kirjoituspöytä ja lisää lasiovilla varustettuja kirjahyllyjä. Kirjoituspöydän takana istui mies, joka näytti ympäristöään pienemmältä. ”Päivää”, mies sanoi ja kiinnitti sen jälkeen huomionsa pöydällä oleviin asiakirjoihin. Holma vastasi tervehdykseen ja istuutui Kristan ohjaamana upottavaan, nah-

kaiseen nojatuoliin, jonka vieressä oli kipsisten kukkakoristeiden reunustama pöytä. Vasta istuuduttuaan Holma huomasi, että kirjoituspöydän takana oleva mies istui pyörätuolissa ja hänellä oli kaulansa ympärillä tuki, joka esti häntä kääntämästä päätänsä.

”Theodor Salovaara ja kiipeilytapaturma Mount Everestillä seitsemäntoista vuotta sitten”, mies sanoi. ”Theodor siksi, että äitini piti Teuvo Tulion elokuvista. Kiipeilytapaturman mainitsen jo tässä vaiheessa siitä syystä, ettei sinun tarvitse miettiä, miksi olen joutunut pyörätuoliin.”

”Minunkin äitini katsoi Tulion elokuvia”, Holma sanoi, ”vaikka muuten hän ei ollut ollenkaan dramaattinen tai romanttinen nainen.”

”Niin”, Salovaara sanoi. ”Äideissä on monta särmää.”

Holma tyytyi nyökyttelemään samanmielisyyden merkiksi. Hän istui Salovaaran toimistossa siksi, että hänen äitinsä oli yllättäen kuollut aivoinfarktiin toukokuun lopussa. Hautajaisista oli kuukausi. Heinäkuun alkupäivinä Holma oli saanut Salovaaran lakiasiaintuimistolta kirjeen. Kuori oli ollut paksua, kermanvalkoista kartonkia, jonka vasempaan yläreunaan oli painettu kullanvärisillä kohokirjaimilla toimiston nimi ja osoite. Jo kirjepaperi monogrammeineen oli antanut vaikutelman vakavaraisesta sukuryityksestä, Kirje oli sisältänyt vain kohteliaan pyynnön varata tapaamisaika Salovaaran sihteeriltä. Asiana oli rouva Laura Holman jäämistö. Holma oli tutkinut tyhjää kalenteriaan ja päättänyt hoitaa asian saman tien. Ei hänellä muutakaan tekemistä heinäkuun ensimmäisellä viikolla ollut. Lisäksi Salovaaran kirje oli tietenkin saanut hänet uteliaaksi.

”Oliko äitini kauan sinun asiakkaanasi?” Holma kysyi katkaisuakseen odottavan hiljaisuuden. Jos Salovaara oletti, että Holma menisi suoraan asiaan ja kysyisi, mitä äiti oli jättänyt hänelle perinnöksi, Salovaara oli väärässä.

Salovaara mietti hetken ja sanoi sitten: ”Hän oli aluksi isäni asiakas, mutta isäni jäi kuuroutumisen vuoksi eläkkeelle. Äitisi toimeksiantoja olen hoitanut noin kahdeksan vuotta, ja meidän äitimme tunsivat toisensa.”

”Niinkö?”

”He kävivät pari kertaa kuussa istuskelemassa Ateneumin kahvilassa tai söivät lounasta Lasipalatsin ravintolassa. Äitini kuolemasta on kaksi vuotta.”

Holma oli tyytyväinen, kun äänettömästi huoneesta poistunut Krista avasi oven ja tuli sisään tarjoilukärryn kanssa. Keskeytys antoi Holmalle aikaa toipua hämmennyksestä. Jo kirje oli ollut yllätys. Hän oli kysynyt isältään, tiesikö tämä, mitä asiaa Salovaaralla oli. Isä oli vastannut, että oli parasta, kun Salovaara kertoisi asiansa itse.

Kahvi oli vahvaa ja täyteläistä espressoa. Pikkuruiset suklaakeksit sulivat suussa. Aromilasiin kaadettu konjakki tuoksui paahuneelle puulle. Holma siemaisi tilkan ja mietti voimakasta makua tunnus- tellessaan, mihin suuntaan Salovaara mahtaisi keskustelun kääntää. Hän ei uskaltanut kysyä mitään, ettei paljastaisi täydellistä tietämät- tömyyttään. Häntä nolotti, kun hän tunsi äitinsä niin huonosti.

Salovaaran mustan pikkutakin hihoista pilkottivat jonkinlaiset rannetuet, mutta mies pystyi käyttämään käsivarsiaan ja sormiaan. Konjakkia Salovaara ei juonut, eikä hän syönyt espressonsa kans- sa keksejä vaan kaksi tablettia. Lääkitys estää konjakin, Holma ajatteli. Miesparka.

”Äitisi testamentti”, Salovaara aloitti ja paineli suupieliään vi- tivalkoisella kangasnenäliinalla, ”äitisi testamentti on pitkän har- kinnan tulos, selkeä ja yksinkertainen. Kaikki on asianmukaisesti paperilla, mutta lyhykäisyydessään asia on niin, että sinä perit äitisi suvun merenrantahuvilan Naissaaressa ja viisikymmentätuhatta euroa.” Salovaara taputti kirjoituspöydällä olevia paksuja kansioi- ta ja katsoi tarkkaavaisesti Holmaa, joka yritti parhaansa mukaan ymmärtää kuulemansa. Huonolla menestyksellä.

Hänen äidinisänsä Iivari Liukkalan suvulla oli ollut huvila Naissaaressa jo ennen ensimmäistä maailmansotaa. Vuosikym- meniä sitten Holma oli kuullut huvilasta äidiltään. Äiti oli puhu- nut Iivarin huvilasta, ja hädin tuskin kymmenvuotiaan Holman mielikuvissa huvila oli yhdistynyt siihen, kun Iivari oli osallistunut Naissaaressa Suomen ilmavalvontaan vuonna 1943. Perheensä

kesämökkireissuilla ikävystynyt Olli-parka oli hampaitaan kiristellen katkonut risuja saunan padan alle ja ajatellut, että Iivari oli puolustanut sekä Suomen että sukuhuvilansa itsenäisyyttä valtavaa neuvostoarmeijaa vastaan. Tulta! Huimia syöksyjä! Konekiväärien rätinää! Täpäriä pelastumisia! Seikkailuhenkinen ja poikamaisen reipas kuvitelma oli ohjannut Holman myöhempiä valintoja, mutta huvila oli vuosien aikana haalistunut hänen muistoissaan taloksi, johon ei sisällynyt tunteita. Hän oli ajatellut, että neuvostoviranomaiset olivat jossain vaiheessa tuhonneet koko huvilan ja sen omistajuuteen liittyvät asiakirjat. Vuonna 1944 Naissaaren miehittäneet neuvostosotilaat olivat poistuneet saarelta vasta viisikymmentä vuotta myöhemmin, vuonna 1994. Jos Holma muisti oikein, hänen äitinsä oli tuolloin sanonut, ettei ollut huvilan kohdalosta kiinnostunut. Äiti ei ollut halunnut tietää sosialismista ja sen aiheuttamasta hävityksestä mitään.

Holma ei ollut koskaan käynyt Naissaarissa, eikä hän ollut nähnyt huvilasta valokuviaakaan. ”Minä en ymmärrä”, Holma sanoi häkeltyneenä ja katsoi pöydällä päällekkäin olevia kansioita. Olisikohan niissä jokin selitys?

”Äitisi olisi ehkä pohjustanut perintöä, jos hän ei olisi kuollut niin yllättäen”, Salovaara sanoi. ”Hän alkoi jäljittää huvilan eri vaiheita jo vuonna 1996, kaksi vuotta sen jälkeen, kun Naissari avattiin siviiliväestölle. Hänen kokoamansa tiedot ovat näissä kansioissa. Omistusoikeus on kiistattomasti todistettu. Arkistoihin pääsy oli hidasta, eivätkä Viron viranomaiset olleet kovin palveluhenkisiä. Miehityksen aikana kaikki olivat oppineet, että paras vaihtoehto oli olla tietämättä mistään mitään.”

”Milloin hän teki testamentinsa?” Holma kysyi.

Salovaara selasi asiakirjojaan ja kopautti sitten etusormellaan pinon päällimmäiseksi nostamaansa paperia. ”Elokuussa vuonna 1997. Silloin hän oli vielä isäni asiakas.”

”Hänellä olisi ollut kuusitoista vuotta aikaa kertoa minulle”, Holma sanoi. Kysyä minulta, hän ajatteli. Kysyä, haluanko neuvostosotilaiden tallomasta saaresta talon, jossa ei ainakaan seitse-

määnkymmeneen vuoteen ole asunut kuin rottia ja hämähäkkejä. Äiti ei ollut kysynyt, koska Holma olisi kieltäytynyt jyrkästi. Nyt hän ei voisi kieltäytyä. Vai voisiko?

”Miksei äiti jättänyt taloa isälle?” Holma kysyi. ”Isä osaa rakentaa, minulla ei ole edes vasaraa kotonani. Tai Hannalle? Hannalla on kaksi poikaa. Minulla ei ole eikä tule olemaan perhettä. Miksi äiti jätti huvilan minulle?”

”Äitisi oli siinä asiassa hyvin päättäväinen”, Salovaara sanoi. Juristin äänensävy antoi ymmärtää, että asiasta oli keskusteltu.

”Hän oli aina päättäväinen lastensa asioissa”, Holma puuskahti. ”Hän päätti silloinkin kun hänen olisi ollut parasta olla päättämättä yhtään mitään.” Holma ei kyennyt pidättämään ärtymistään. Hänen olisi pitänyt kunnioittaa äitinsä viimeistä tahtoa tässä porvarillisen pönäkässä toimistossa, jonka sisustuksessa mikään ei ollut antanut periksi muutokselle. Kirjoituspöytäkin näytti siltä, että se oli kannettu sijoilleen sata vuotta sitten ja se pysyisi paikallaan seuraavat sata vuotta. Arvatenkin Laura Holma halusi, että hänen poikansa alkaisi pysyä paikallaan. Perintöhuvilassa Naissaaressa. Saaressa.

Naginsaarelta paluun jälkeen Holma ei ollut astunut laivaan eikä minkäänlaiselle saarelle. Naginsaaren tapahtumista oli kolme vuotta. Vuosi sitten Holma oli lukenut lehdestä, että Naginsaaren dominikaanimunkit olivat saaneet lahjoituksen, jonka turvin mietiskelykeskus Mare Serenita pystyisi jatkamaan toimintaansa. Tappavan hiljainen mietiskelykeskus, Holma ajatteli. Hänen ärtymyksensä oli muuttumassa kiukuksi. Hän nakkasi suuhunsa kolme keksiä ja huuhtoi ne kurkustaan alas lasillisella vettä.

”Äitisi ei ollut avoin ihminen”, Salovaara sanoi. ”Siskosi Emma ja Hanna saavat joitakin osakkeita ja yhtä paljon rahaa kuin sinä. Lisäksi Emma saa kolme Robert Ekmanin arvokasta maalausta, Hannalle äitisi testamenttasi sukuhopeat.”

Salovaaran yllätykset eivät näköjään loppuneet. ”Mitkä sukuhopeat?” Holma kysyi. Maalaukset hän muisti. Ne oli ripustettu riviin hänen vanhempiensa olohuoneen takaseinälle. Keskimmäi-

sessä oli kannelta soittava liuhupartainen Väinämöinen. Kaksi muuta olivat maisemia, joissa jökötti puita, ruuhia ja seisovaa vettä. Synkkäsävyisiä ja pateettisia maalauksia 1800-luvun kansallisromanttisilta ajoilta.

Salovaara selasi papereitaan ja sanoi: ”Liukkalan suvun hopeiset ruokailuvälineet, tarjoiluvälineet, kynttilänjalat ja tarjoiluastiat. Ne ovat 1800-luvun venäläistä laatutyötä. Niiden arvo on antiikkimarkkinoilla yli seitsemänkymmentätuhatta euroa.”

Holman mielessä välähti kaukainen muistikuva jouluillallisista. Hän oli nurissut isosta haarukasta ja veitsestä, joka oli ollut liian tylsä kinkun viipaloimiseen. Jo äitinsä yhdestä silmäyksestä hän oli käsittänyt, että tavanomaiset arkena käytetyt ruokailuvälineet eivät tulisi kuuloonkaan. Kuinka vanha hän oli silloin ollut? Ehkä kymmenen tai kahdentoista.

Hanna todennäköisesti muuttaisi perintöhopeansa heti käteiseksi, Holma tuumiskeli ja sanoi: ”Minä en käsitä tätä ollenkaan. Äidin olisi pitänyt jättää kaikki isälle. He olivat viisikymmentä vuotta naimisissa.”

”Isällesi jäi kesämökki, osake Helsingissä ja lomaosake Heraklionissa”, Salovaara sanoi. ”Jo vuosia sitten he tekivät niistä keskinäisen omistusoikeustestamentin, vaikka vakuutin, että hallintaoikeus riittäisi. Omistusoikeus tuli huomattavasti kalliimmaksi. Mutta he halusivat järjestää asiat omalla tavallaan.”

”Niinpä”, Holma sanoi ja pyysi epäkohteliaasti lisää konjakkia. Salovaara viittasi kohti ovensuuhun jätettyä tarjoilupöytää ja kehoitti Holmaa kaatamaan karahvista aivan niin monta lasillista kuin hän kykenisi tuoliin sammumatta juomaan. Holma ei kursaillut vaan kaatoi lasiinsa reilun annoksen. Tuoliinsa palatessaan hän pani merkille naista ja pikkutyttöä esittävän maalauksen, joka oli huoneen ikkunaseinällä pyörätuolissa istuvan miehen vasemmalta puolella. Pastellisävyisessä maalauksessa hymyilevällä naisella oli Krista Pohjolan piirteet, lyhythiuksinen tyttö oli naista tummempi. Oliko Krista juristin vaimo? Tai sisko? Maalaus olisi ollut enemmän edukseen jossakin askeettisemmassa tilassa.

”Tietävätkö Emma ja Hanna jo perinnöstään?” Holma kysyi. Hän ei ollut pitänyt siskoihinsa lainkaan yhteyttä hautajaisten jälkeen. Hän kaiken kaikkiaan piti siskoihinsa yhtä vähän yhteyttä kuin he häneen. Tuskin ollenkaan. He olivat toisilleen niin etäisiä, että eivät olleet edes riidelleet keskenään. He olivat osallistuneet Holman äidin järjestämille perhepäivällisille ja jouluillallisille, mutta puheenaiheet oli pidetty tarkasti kurissa.

”He ovat saaneet samanlaisen kirjeen, mutta kumpikaan ei ole varannut tapaamisaikaa”, Salovaara sanoi.

”Emma voi olla pitkällä työmatkalla”, Holma sanoi. Emma oli kiinnostunut yliopistossa Kiinasta ja alkanut opiskella kiinan kieltä jo ennen kuin Kiinasta oli tullut talousraketti. Kone-yhtiö oli tarjonnut siskolle sen verran palkkaa, että tämä oli sanonut itsensä irti taidemuseon näyttelyjärjestäjän töistä ja alkanut konsultiksi. Mitä se sitten tarkoittikin. Ainakin pitkiä työkomennuksia eri puolille Kiinaa. Holma jatkoi: ”Hanna lähti äidin hautajaisten jälkeen neljäksi kuukaudeksi Leville töihin ja ilmoitti lähtiessään, että hän haluaa olla rauhassa.”

Holma ymmärsi hyvin, miksi Hanna oli halunnut paeta Helsingistä. Hannan ja Jyrkin avioliiton oli ollut tarkoitus olla kummallekin ensimmäinen ja viimeinen. Puoli vuotta sitten Jyrki oli jättänyt Hannan. Toinen nainen oli Hannaa neljätoista vuotta nuorempi ja tukevasti raskaana jo ennen Hannan ja Jyrkin avioliiton virallista päättymistä. Tyttären avioero oli saanut Holman vanhemmat päästämään suustaan lauseita, joita Hanna tuskin unohtaisi.

Hanna oli vakavamielinen, pedantti ja epävarma. Äidin hautajaisissa Holma oli pannut merkille, että Hanna oli muutamassa viikossa pöhöttynyt joko ruoalla tai punaviinillä tai molemmilla ainakin viisi kiloa. Siskon hiukset olivat roikkuneet takkuisina hapsuina, musta leninki oli kiristänyt kainaloista, aiemmin huolellisesti puuteroidut kasvat olivat kiiltäneet hiestä. Eivät kyyneleistä. Hanna ei surrut. Sisko oli vihainen, masentunut ja katkera. Holma ymmärsi hyvin, miksi avioero ja heidän vanhempiensa

kylmät kommentit olivat saaneet Hannan huolitellun olemuksen romahtamaan. Hanna oli aina yrittänyt parhaansa. Siskoaan huomattavasti löperömpi Holmakin olisi loukkaantunut, jos hänelle olisi sanottu, että vain heikkotahtoinen mies antaa lastensa äidin mennä vieraan miehen syliin. Äiti oli ollut Hannalle kohuttoman julma. Niin kuin Jyrkin lähtö olisi äidin mielestä ollut Hannan päätös.

Hanna oli puhunut Holmalle erostaan hyvin vähän, mutta äiti sitäkin enemmän. Holma ei ollut päässyt pakoon puheluja, joissa äiti oli sätinyt tytärtään veltoksi ja vastuuttomaksi. Tyttärelle perinnöksi jätetyt sukuhopeat olivat lähes pilkkaamista. Jos äiti oli tehnyt testamenttinsa jo vuosia sitten, miksei hän ollut muuttanut sitä saatuaan kuulla Hannan avioerosta? Mitä hemmettiä äiti oli oikein ajatellut? Että hopealusikat ja liemikulho saisivat Hannan vaatimaan ex-aviomiehen paluuta ihan vain perinteiden ja sukupolvien jatkumon takia? Ei äiti ollut voinut olla niin ääliö. Hanna oli aviomiehensä hylkäämä nainen, joka oli uskonut perheeseen ja joutunut pettymään raskaasti. Holma oli viime vuosina tavannut useita vastaavaan elämäntilanteeseen joutuneita naisia baarikieroksillaan ja tullut aina vain vakuuttuneemmaksi siitä, että perhe ei ollut tavoittelemisen arvoinen asia.

Leville retkeilyoppaaksi lähteminen oli ollut kielitaitoiselta siskolta hyvä ratkaisu, mutta Holman isäkään ei ollut ymmärtänyt ollenkaan sitä, että Hanna oli jättänyt poikansa Helsinkiin Jyrkin siskon huollettavaksi. Miksei Emman? Emma oli sentään omaa perhettä. Holman vanhemmille avioero tarkoitti sitä, että kaikki yhteydet kumppanin perheeseen ja sukuun katkaistiin. Holma piti itsestään selvänä, että Hanna ja Jyrkin sisko pysyivät ystävinä ja luottivat toisiinsa, mutta eihän Holma ymmärtänyt avioliittoon ja suku yhteyksiin leivotuista näkymättömistä säännöistä juuri mitään.

Salovaara järjesteli pöydällään olevia papereita kahteen kirjekuoreen ja sanoi: ”Siskosi ottanevat minuun yhteyttä sitten, kun he ovat lukeneet kirjeensä. Sinä voit tutustua asiakirjoihin kaikessa rauhassa ja päättää, mitä teet. Löydät kansioista kauppakir-

jat, talon pohjapiirustukset, muutamia dokumentteja, rakennussuunnitelmia, kuitteja ja luetteloita talon saneeraamisajankohtaan liittyneistä hankinnoista ja muusta tarpeellisesta. Ja tietysti –”, Salovaara keskeytti puheensa ja veti kirjoituspöytänsä ylimmän laatikon auki, ”tässä lippaassa ovat huvilan kaikki avaimet. Lukot on nykyaikaistettu. Lisäksi rakennuksessa on langaton kamera-vartiointi, tulipalo- ja murtohälytys ja liiketunnistinjärjestelmä, joka varoittaa taloon tunkeutuvista ihmisistä. Naissaaren satamatoimisto ottaa vastaan hälytykset ja lähettää tarvittaessa paikalle vartijan.” Salovaara työnsi metallilippaan kirjoituspöydän reunalle. ”Jos haluat asiakirjat luettuasi kysyä jotakin, minun juristipalveluni ovat käytettävissä.”

”Kiitos vain”, Holma sanoi, ”mutta minulla ei ole varaa maksaa kahdensadan euron tuntiveloituksia.”

Salovaara yskäisi ja sanoi: ”Äitisi jätti erillisen tilin kuluja varten. Minun palkkioni maksetaan siltä tililtä niin kauan kuin minua tarvitaan. Samalta tililtä maksetaan sinun ja siskojesi perintöverot.”

Holma oli näkevinään, että juristin kasvoilla vilahti hymy. Salovaara taisi nauttia siitä, että sai latoa pahaa-aavistamattomien asiakkaiden eteen päätöksiä ja ilmoituksia, joiden laatimiseen asiakkaat eivät olleet osallistuneet.

”Ei makseta ainakaan minun perintöverojani”, Holma sanoi ja kohottautui seisaalleen. Reiden arpikudos ei ollut muistuttanut olemassaolostaan enää vuoteen, vaikka vauriot aikoinaan parsinut lääkäri oli varoittanut, että lihakset eivät koskaan palautuisi ennalleen. Vamma oli pakottanut hänet jäämään pois sotilastarkkailijan työstä, mutta Holma oli tottunut tulemaan toimeen puolustusvoimien pätkätöillä ja satunnaisilla luentoikeikoilla. Tulot olivat epäsäännöllisiä, mutta niitä oli ainakin toistaiseksi ollut riittävästi. Sitä paitsi viisikymmentätuhatta euroa oli paljon. Summa olisi perintöverojen jälkeinkin riittävä.

Äidiltä oli kaiken kaikkiaan jäänyt valtavan paljon rahaa. Mistähän varat olivat peräisin? Salovaaran avulla tehdyistä onnistuneista

sijoituksista? Äiti oli aina ollut kotiäiti. Mistä hän olisi saanut sijoituksiin tarvittavan alkupääoman? Perintönä? Keneltä? Venäläiset perintöhopeatkin olivat yllättävän arvokkaita, ja Ekmanin taulut. Ehkä Iivari oli hankkinut ne Venäjältä ennen sodan syttymistä. Venäläisten aatelissukujen kalleudet oli kyllä ryövätty ja takavarikoitu neuvostoliittolaisen sosialismin rakentamiseen jo ennen 1940-lukua. Iivari ei ollut rosvo. Kaksisataatuhatta euroa? Venäläisiä perintöhopeita? Osakkeita? Holman isä oli ennen vaimonsa kuolemaa ollut puhelias mies, mutta oman sukunsa tai appiukkonsa suvun vaiheista hän oli esitelmöinyt sittenkin vain sen verran, että sotilaskunnian velvoitukset olivat siirtyneet sukupolvelta toiselle kuin isän ihannoimassa antiikin Kreikassa. Harmi, että Holmalla ei ollut veljiä. Vaatimukset olisivat jakaantuneet tasaisemmin.

”Minä ymmärrän, että olet yllättynyt ja hämmentynyt”, Salovaara sanoi. ”Silti sinun on viisaampaa ottaa vastaan äitisi perintö kuin alkaa tapella sitä vastaan.” Asianajaja oli Holmaa nuorempi mutta kuulosti setämäisen holhoavalta.

”Sinä pudottelet tuollaisia lauseita työksesi”, Holma sanoi. ”Anna tänne ne paperit ja kansiot. Minä luen ne ja mietin sitten, mitä teen.”

Salovaara laski kämmenensä kirjekuorien ja kansioiden päälle, katsoi Holmaa pitkään ja sanoi: ”Mitä arvelet, miksi minä halusin kiivetä Mount Everestin laelle?”

”Helvetistäkö minä tiedän?” Holma äyskäisi. Hän halusi jo poistua. Lakiasiaintoimiston ovelle saapuessaan hän oli ajatellut, että äidin kuoleman aiheuttama järkytys oli viikon aikana muuttunut haikeudeksi. Nyt hänen haikeutensa oli muuttumassa kiukuksi. Ei äidin kuoleman vaan huvilan takia. Perhanan huvila.

”Samasta syystä kuin sinä lähdit sotilastarkkailijaksi.”

”Oletko sinä juorunnut äitini kanssa paljonkin minun elämästäni?”

”En sanaakaan”, Salovaara sanoi. ”Ammattisi mainitaan äitisi testamentissa. Loput arvasin itse tässä kuluneen tunnin aikana, koska minäkään en halunnut isoisäni perustamaan toimistoon

juristiksi. Halusin karkuun. Pääsin melkein Mount Everestin huipulle, mutta sitten putosin. Ihan omaa huolimattomuuttani putosin. Tämä isäni ja hänen isänsä kalustama huone on mauton. Toimeksiannot ovat enimmäkseen ikävyyttäviä. Olen istunut täällä viisitoista vuotta.”

Holma keräsi itsehillintänsä rippeet ja kysyi: ”Miksi?”

”Onnettomuuden jälkeen vietin kaksi vuotta leikkauksissa ja kuntoutuksessa. Ilman vanhempieni varoja en pystyisi liikuttamaan käsiänikään. Leikkaukset tehtiin Amerikassa, ja ne maksoivat hirvittävän paljon.”

”Ymmärrän”, Holma sanoi ja pudotti avainlippaan taskuunsa. ”Mutta minä en ole äidilleni mitään velkaa.”

”Sinä et tiedä, miksi äitisi jätti huvilan sinulle. Siihen on jokin syy. Äitisi ei tehnyt harkitsematonta päätöstä. Lue nämä asiakirjat huolellisesti ja mieti äitisi syitä ennen kuin päätät, mitä teet huvilalle. Villa Credo on hyvin kaunis ja sopusuhtainen tsaarin-aikainen pitsihuvila.”

”Villa Credo?”

Holma katsoi kysyvästi Salovaaraa, joka nyökäytti päätään ja sanoi, että asiakirjoissa huvilan nimi on Villa Credo.

”Miksi?” Holma kysyi. ”Sehän tarkoittaa, että minä uskon. Miksi ihmeessä äiti on antanut huvilalle niin mahtipontisen nimen?”

”Ehkä isäsi tietää”, Salovaara sanoi. ”Minä en keskustellut äitisi kanssa huvilan nimestä, enkä kysellyt hänen perheasioistaan.”

Villa Credo, Holma mietti ja keräsi kansiotsat ja pulleat kartonki-kuoret kainaloonsa. ”Anteeksi, kun kiivastuin”, hän sanoi Salovaaralle. ”Ethän sinä ole vastuussa kuolleiden asiakkaittesi oimituisista määräyksistä.”

Salovaara naurahti. ”Ahneus, kateus ja opportunisti ovat joka päiväisiä vierailijoita lakiasiaintoimistossa. Yleensä perilliset suuttuvat siitä, mitä eivät saa. Sinä suutuit siitä, mitä sait. Se ei ole kovin tavallista. Pyydä Kristalta paperikassi, ettet kiukuspäissäsä pudottele tärkeitä asiakirjoja pitkin Bulevardia.”

Voiko tappajasta tulla vastuullinen perheenisä?

Pikkuveljensä murhasta alaikäisenä tuomittu Kodak on toteuttanut oman ennustuksensa. Hän on vapaa ja hänellä on hyvä työpaikka, kaunis vaimo ja suloinen pieni poika, Jesse. Kodakilla on myös suunnitelma, jossa Elviksen kuolleen kaksoisveljen mukaan nimensä saaneella Jessellä ja yhä elossa olevalla Elviksellä on tärkeä tehtävä.

Kodakin sisar Senta ei näe yhtään syytä, miksi veli olisi luopunut aikeestaan tappa hänet. Hän pyytää apua ystävältään Olli Holmalta perheen entisen kodin tyhjentämiseen, sillä sen jokainen esine kantaa ahdistavia muistoja. Kun Holma löytää Sentan kotitalosta laatikoittain Kodakin Elvis-levyjä, hän tekee tietämättään kohtalokkaan virheen. Teon seurausten valjettua Holmalle hänelle tulee kiire paeta Sentan kanssa Viron Naissaareen, Holman huvilalle, jonka portailla jo virtaa murhatun ihmisen veri.

Kuningas on itsenäinen päätösosa Olli Holma -trilogialle. Se on psykologisesti tarkkanäköinen, hyytävä dekkari, jonka luettuaan ymmärtää jotakin Kodakin motiiveista – ja sen, että ketään hänen kaltaistaan ei toivoisi ikinä kohtaavansa.



84.2

ISBN 978-951-31-7647-1

www.tammi.fi